

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР“

НАИМЕНОВАНИЕ НА БАКАЛАВЪРСКАТА ПРОГРАМА	ИКОНОМИКА НА ТУРИЗМА
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	3.8. Икономика
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ	Икономист
ПРОФИЛ НА ОБУЧЕНИЕТО (СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ)	-
Квалификационната рамка на Европейското пространство за висше образование (КРЕПВО)	Първи цикъл
Националната квалификационна рамка (НКР)	Ниво 6Б
Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР)	Ниво 6
Област на висше образование според UNESCO–ISCED 2013 CLASSIFICATION	03. Social Sciences, Journalism and Information 031. Social and behavioural sciences 0311. ECONOMICS
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО	4 години (8 семестъра)
ECTS КРЕДИТИ	Общо не по-малко от 240 ECTS кредита- не по-малко от 60 ECTS за учебна година, не по-малко от 30 ECTS кредита на семестър
ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ	Редовна, заочна и дистанционна
ПРОЦЕДУРИ И КРИТЕРИИ ЗА ПРИЕМ	Изисквания за завършено образование: средно. Начини на кандидатстване: 1. Кандидат-студентите се явяват на конкурсен изпит - „Кандидатстудентски изпит по Агробизнес култура“. Тестът се базира на съдържанието на учебни помагала по „География на България“ и „География и икономика“. 2. Кандидат-студенти, издържали успешно държавните зрелостни изпити, съгласно Закона за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план, участват в класирането с оценка от държавен зрелостен изпит. 3. Признават се и оценки от положени конкурсни изпити в други висши училища. Балообразуване: Балът за класиране се образува по шестобалната система като средноаритметична от следните три оценки: - оценката по български език от дипломата за средно образование; - оценка по избор от дипломата за средно образование (математика, география и икономика, история и цивилизация, биология и здравно образование, химия и опазване на

	<p>околната среда, икономика, информатика или чужд език);</p> <p>- оценката от изпитния тест, държавен зрелостен изпит или положен конкурсен изпит в друго висше училище.</p>
ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИИ	<p>Признаване на придобито висше образование в чуждестранни висши училища с цел достъп до по-нататъшно обучение в системата на висшето образование във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите се извършва в изпълнение и допълнение на Закона за висше образование – чл. 21, т. 13, Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища и Правилника на Висше училище по агробизнес и развитие на регионите (ВУАРР) за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища и признаване на ОНС „доктор” и научната степен „доктор на науките”, придобити в чуждестранни висши училища или научни организации.</p>
ЗАВЪРШВАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО <i>/изисквания за дипломиране /</i>	<p>Защита на дипломна работа или държавен изпит.</p> <p>До държавен изпит или защита на дипломна работа се допускат студенти, изпълнили всичките си задължения по учебен план.</p> <p>Изисквания за дипломиране:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Получаване на всички изискуеми кредити по бакалавърската програма. За завършване на обучението са необходими 240 кредита – 185 кредита за задължителни дисциплини, 28 кредита – избираеми, 12 – факултативни, 5 кредита – задължителна учебна практика, и 10 - за държавен изпит. Задължителната учебна практика се провежда в организации от всички области на стопанската дейност, както в страната, така и в чужбина; - За явяване на защита на дипломна работа студентът трябва да е с минимален успех от семестриалните изпити „Мн. добър 5“. <p>Завършилите студенти придобиват образователно-квалификационна степен "Бакалавър" и получават диплома за висше образование заедно с European Diploma Supplement според Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот - Ниво 6Б.</p>
ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО	<p>Обучението по специалност „Икономика на туризма” се извършва в съответствие с изискванията на ЗВО, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование и Правилника за организация на учебната дейност във ВУАРР за придобиване на образователно-квалификационна степен „Бакалавър” в професионално направление „Икономика”, по учебен план, разработен в съответствие с плановете на водещи европейски университети.</p> <p><i>В идеен план обучението обхваща теми, които имат пряка връзка с туристическия бизнес в България и света. Те ще позволят на бъдещите специалисти да се запознаят с основни и ключови термини и понятия, за да изградят фундамент върху който да развият своя бизнес или да изпълняват своите задължения, като развият таланта и креативност си.</i></p> <p><i>Акцентът в обучението се поставя върху активното участие на студентите в учебния процес, самостоятелната им работа,</i></p>

	<p>проучванията, анализите, писането на реферати и курсови работи. Включени са общообразователни, икономически и специализирани курсове, които формират висока университетска култура, познания за обществото, икономиката и туризма, креативното мислене, което стимулира иновации.</p> <p><i>За постигането на целите, в процеса на обучение участват представители на академичния състав на ВУАРР, лектори от сферата на туризма, от организации и институции с дейности, фокусирани върху туристическите услуги и др. Обучението предлага на студентите задълбочени теоретически и практически знания, умения и компетенции за:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ефективно използване в икономическата дейност, организацията и управлението на туристическите предприятия; • задоволяване на потребностите на пазара на труда в туристическия отрасъл; • отлична професионална реализация на завършилите специалността чрез интердисциплинарен характер на обучението и внедряване на иновации в учебния процес. • качествено практическо обучение на студентите чрез предоставяне на възможности за стаж в страната и чужбина.
<p>МЕТОДИ И СРЕДСТВА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ОБУЧЕНИЕТО</p>	<p>В процеса на обучение по специалността се използват активни и интерактивни методи за обучение, които са комбинирани с дискусии, решаване на казуси, самостоятелна работа, практически задания, казуси, курсови проекти, учебни тестове, мултимедийни презентации, аудиовизуални средства и мн. др.</p> <p>Извеждането на <i>лекционните курсове</i> по дисциплините се осъществява по традиционни и новаторски начини, онагледява се с подходящи материали и примери, както и в пряк контакт с бизнеса - посещение на различни туристически фирми, организации и институции. За успешното усвояване на преподавания материал в тематичните единици са разработени с мултимедийни презентации, наличен е достъп до електронна платформа за обучение на ВУАРР, както допълнителни електронни ресурси, подпомагащи обучението.</p> <p><i>Семинарните занятия</i> следват лекционния материал, като основната цел е да му се придаде практическа насоченост и да се създадат умения у студентите да прилагат усвоените по време на лекции знания в конкретни условно зададени ситуации. На студентите се поставят задания, които те самостоятелно или групово да подготвят и представят в следващи семинарни занятия. Използват се интерактивни методи на обучение:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ситуационни методи (решаване на казуси, метод на конкретните ситуации, ролеви игри); • дискуссионни методи (беседа, брейнсторминг, дискусия); • емпирични методи (работа по проект); <p>На студентите се дава възможност за самостоятелна подготовка по предварително зададени теми, допълващи знанията им от лекционния курс.</p> <p><i>Извънаудиторната заетост</i> на студентите включва индивидуална работа по поставени задача, казус или проект, консултации с преподавател, работа с литературни източници по проблема.</p> <p>На мотивираните студенти се предоставя възможност за включване в екипи за научни и практически изследвания,</p>

	участия в конференции и семинари, публикации в научното списание на ВУАРР „Ново знание“, в студентски научни сесии и научни списания на други университети и др.																																			
<p>ПРОЦЕДУРИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ</p>	<p>Оценяването на знанията и уменията на студентите се осъществява от титуляр на дисциплина. Дейностите по оценяването се основават на следните принципи: прозрачност, безпристрастност, обективност и точност.</p> <p><i>Семестриалната оценка</i> е комплексна и се формира от различни елементи, като семестриален изпит, активност по време на лекциите/семинарните занятия, разработен курсов проект и др.</p> <p><i>Основни критерии за формиране на оценката</i> са: пълнота на усвояване на учебния материал, усвоена терминология, свобода на изказа, умения за интерпретация върху учебния материал, умения за практическо прилагане на теоретичните познания, аналитични и синтезиращи умения и способности, умения за формиране на изводи и обобщения.</p> <p>Крайната оценка се формира от покриването на критериите за формиране на оценката, описани в учебната програма за всяка дисциплина.</p> <p>Крайната оценка е по шестобалната система в съответствие със скалата по ECTS. Минималната оценка за успешно приключване на обучението е Среден 3, а максималната е Отличен 6, съотнесени по ECTS скала: А – отличен; В – много добър; С – добър; D, E – среден; Fx, F – слаб /не се присъждат кредити/.</p> <p>Всяка учебна дисциплина от учебния план на специалността получава кредитен еквивалент съгласно учебния план.</p> <table border="1" data-bbox="734 1167 1347 1404"> <thead> <tr> <th colspan="2">Национална система за оценяване</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Отличен</td> <td>5.50 – 6.00</td> </tr> <tr> <td>Много добър</td> <td>4.50 – 5.49</td> </tr> <tr> <td>Добър</td> <td>3.50 – 4.49</td> </tr> <tr> <td>Среден</td> <td>3.00 – 3.49</td> </tr> <tr> <td>Слаб</td> <td>2.00</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="734 1438 1347 1825"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Разпределение на оценките по Националната система</th> <th colspan="2">Оценки по ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5.75 – 6.00</td> <td>A (10%)</td> <td>95% - 100%</td> </tr> <tr> <td>5.00 – 5.50</td> <td>B (25%)</td> <td>80% - 94%</td> </tr> <tr> <td>4.25 – 4.75</td> <td>C (30%)</td> <td>61% - 79%</td> </tr> <tr> <td>3.50 – 4.00</td> <td>D (25%)</td> <td>46% - 60%</td> </tr> <tr> <td>3.00 – 3.25</td> <td>E (10%)</td> <td>40% - 45%</td> </tr> <tr> <td>2.50 – 2.75</td> <td>Fx</td> <td rowspan="2">-</td> </tr> <tr> <td>2.00 – 2.25</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Национална система за оценяване		Отличен	5.50 – 6.00	Много добър	4.50 – 5.49	Добър	3.50 – 4.49	Среден	3.00 – 3.49	Слаб	2.00	Разпределение на оценките по Националната система	Оценки по ECTS		5.75 – 6.00	A (10%)	95% - 100%	5.00 – 5.50	B (25%)	80% - 94%	4.25 – 4.75	C (30%)	61% - 79%	3.50 – 4.00	D (25%)	46% - 60%	3.00 – 3.25	E (10%)	40% - 45%	2.50 – 2.75	Fx	-	2.00 – 2.25	F
Национална система за оценяване																																				
Отличен	5.50 – 6.00																																			
Много добър	4.50 – 5.49																																			
Добър	3.50 – 4.49																																			
Среден	3.00 – 3.49																																			
Слаб	2.00																																			
Разпределение на оценките по Националната система	Оценки по ECTS																																			
	5.75 – 6.00	A (10%)	95% - 100%																																	
5.00 – 5.50	B (25%)	80% - 94%																																		
4.25 – 4.75	C (30%)	61% - 79%																																		
3.50 – 4.00	D (25%)	46% - 60%																																		
3.00 – 3.25	E (10%)	40% - 45%																																		
2.50 – 2.75	Fx	-																																		
2.00 – 2.25	F																																			
<p>ВРЪЗКА С ПОТРЕБНОСТИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА</p>	<p>Туризмът е специализиращ за страната ни в рамките на ЕС, а прогнозите на експертите за тенденциите на трудовия пазар през следващите години сочат, че специалистите в тази сфера ще бъдат едни от най-търсените и необходими за българската икономика кадри.</p> <p>Бакалаврите, завършили специалността притежават</p>																																			

	<p>задълбочени знания за туристическия бизнес, което ги прави изключително атрактивни за трудовия пазар.</p> <p>Завършилите притежават знания, умения и компетентности чрез които могат да отговорят на пазара на труда в следните области на туризма:</p> <ul style="list-style-type: none"> • мениджъри и икономисти на основните технологични направления и дейности в туризма, на еднолични и дружествени туристически фирми; в производството и реализацията на туристически продукти и услуги; на туристическите пазари; в инвестиционния и иновационния бизнес в сферата на туризма; • в сферата на средното образование като преподаватели в професионални гимназии; • в правителствени, неправителствени, браншови и регионални организации и съюзи като експерти по туризъм, • експерти в специализирани структури за администриране и контрол на програми на ЕС, областни и общински служби по туризъм; • в сферата на научната и консултантската дейност и др.
РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	<p>След завършване на обучението от студентите се очаква да придобият задълбочени теоретични знания и практически умения за икономическа работа в основните технологични направления и дейности в туризма с практико-приложен характер каквито са: хотелиерство и ресторантьорство, туроператорска, агентска и транспортна дейност, туристическа анимация и екскурзоводска дейност и др. туристически обекти, както и компетентности за тяхното прилагане в специфични ситуации (включително да развият основните универсални лични и професионални компетентности, дефинирани в Националната квалификационна рамка на ниво 6Б), което ще повлияе положително върху тяхното личностно развитие и бъдеща кариера. Специалността дава шанс на дипломираните специалисти да организират собствен бизнес в сферата на атрактивните туристически услуги.</p>
Знания	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Базови знания за микроикономическите теории, модели и процеси, разбиране за методологията на икономическия анализ, икономическа култура, икономически начин на мислене, икономически теории, анализ на икономическата действителност; ✓ Основни познания за онези математически методи, които са най-близко свързани с икономическата теория и практика и туризъм; ✓ Запознава с инструментариума, на който се основават съвременните информационни технологии - текстообработка, електронни таблици, компютърни мрежи и интернет технологии; ✓ Базови знания за правната теория и практика, за субектите и обектите в правото, погасителната давност, право на собственост, сделки и други, както и в сферата на туризма; ✓ Теоретични и практико-приложни знания в областта на граматиката, лексиката, четенето с разбиране, слушането с разбиране, писане и практическо приложение в реални ситуации на английския и втори чужд език в туризма; ✓ Знания за макроикономическите теории, модели и процеси,

като компонент на съвременната икономическа теория;

- ✓ Запознаване с организационната среда, управленските структури, управленското решение, мотивацията, конфликтите и др. описващи реалния механизъм на осъществяване на управленския процес;
- ✓ Знания за теоретичните постановки комбинирани с практически казуси на елементите на маркетинг-микса, възможностите за маркетингов анализ на пазарите, сегментиране, избор на целеви пазари;
- ✓ Запознаване с класическите статистически методи на анализ, основите на статистическата теория и методологията на статистическите изследвания на икономическите процеси;
- ✓ Знания за еволюцията на икономическия анализ, развитието и усъвършенстването на икономическата теория във времето и макроикономическите школи;
- ✓ Теоретични и практико-приложни аспекти на основните понятия, процеси и институции в областта на финансите;
- ✓ Знания за теорията и методологията на счетоводството като информационна и контролна система;
- ✓ Запознава с отрасловата и териториалната структура на световното стопанство - фактори за формиране и развитие, основни показатели, икономическа глобализация и регионализация, съвременни тенденции и проблеми в развитието на световното стопанство;
- ✓ Запознаване с въвеждащите понятия в туризма - туристическа индустрия, историческо развитие, класификация на видовете туризъм, географско разпределение, туристически ресурси, обекти за туристическо обслужване и съвременни тенденции в развитието на туризма;
- ✓ Базови теоретични познания и практически умения по етнология чрез обучение по българската народна култура в нейното историческо развитие;
- ✓ Теоретични и практико-приложни аспекти на икономиката на туризма, разглеждана в системата „туристическа потребност - търсене - предлагане - ценообразуване на туристическия продукт - пазарно равновесие на туристическия пазар;
- ✓ Запознава с туристическата пространствена система - основни елементи, райони на туристическо търсене, транзитни райони и дестинации;
- ✓ Знания за същността и развитието на туристическата анимация - видове, специфика на анимационния продукт, методика на анимационна дейност;
- ✓ Базови знания за туристическите ресурси - природни и антропогенни, генезис, форма и структура, туристически функции и основни направления в използването им;
- ✓ Знания за възникването и развитието на екскурзоводството, методиката на разработване на екскурзионни маршрути в областта на специализираните видове туризъм и технологията на екскурзоводските услуги;
- ✓ Запознаване с основните въпроси от теорията и практиката на ресторантьорството, спецификата на материалната база и ресторантьорския продукт, организацията, управлението и технологията на ресторантьорското обслужване;
- ✓ Запознава с качеството на туристическите услуги и конкуренцията в туризма, с възможностите за предлагане на

	<p>качествен туристически продукт;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Знания за балнео, СПА и Уелнес туризма – особености, специфични туристически потребности, пазари, субекти с ключова роля в развитието и предлагането на СПА туризма в България; ✓ Базови теоретични познания по основи на управлението, стратегическото управление и социалната психология; ✓ Познаване на теорията на международната търговия - международни пазари и външнотърговски операции, движението на капитали и финанси, интеграционни отношения и проявлението им в ЕС, глобализация и др. ✓ Запознава с организацията на отчитане на капитала, на дълготрайните и краткотрайните активи, на разходите и приходите, на разчетите и съставянето на годишния финансов отчет на основата на счетоводното законодателство, на счетоводните стандарти за малки и средни предприятия; ✓ Знания за поведението на туристите, влиянието на туризма върху социалната среда и личността, туристическия контингент, рекреационните потребности и туристическо поведение, туристическото търсене и поведение; ✓ Познаване на ролята, мястото и значението на материалната и духовната култура в развитието на съвременния туризъм; ✓ Съвременни теоретични постановки и основни понятия свързани с дейността на централните и търговски банки; ✓ Практически приложими знания и умения по основни въпроси от хотелиерството като част от туристическия бизнес в света и в България - специфика на материалната база, хотелиерския продукт, организация и управление, технология на хотелиерското обслужване; ✓ Познаване на същността и съдържанието на туроператорската и агентска дейност - класификация на туристическите агенции и видове туроператори, особености на труда на персонала, ефективност на посредническата дейност в туризма, организация на транспорта; ✓ Знания за туристическите политики - основни характеристики и носители, туристическа политика на България, основни документи, регламентиращи нейните носители на различни институционални нива; ✓ Практически приложими знания и умения за алтернативните видовете и форми на туризма – здравен, екстрем, спортно-развлекателен, лечебен, хазартен, делови, събитийен и др. - жизнен цикъл, ресурсно осигуряване, регионално развитие, специализация в туристическото предлагане; ✓ Запознава с планирането на фирмената дейност - основен инструмент за формиране на стратегията на развитие на предприятието като самостоятелен стопански субект; ✓ Знания за същността, пространствения обхват на селския и екологичен туризъм - фактори, природни и антропогенни ресурси, материално-техническа база, туристически поток, търсене, предлагане и съпътстващи дейности; ✓ Знания и умения за ефективно управление на различни типове проекти.
Умения	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Умения да изгради икономическа култура и начин на мислене за осъзнаване на смисъла на икономическите теории, да създаде възможности за анализиране на заобикалящата ги

	<p>икономическа действителност;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Умения за решаването на математически задачи в областта на туризма, фирменото управление, финансите и др.; ✓ Практически умения за работа с модерни компютри и работа с готови програмни системи, работа с графичен потребителски интерфейс на базата на MS WINDOWS и др. ✓ Разбиране на правната теория и практика, способности за диагностициране на субектите и обектите в правото; ✓ Практически умения по граматика, лексика, четене с разбиране, слушане с разбиране, писане и приложение на езиковите умения по английски и втори чужд език в реални ситуации в туризма; ✓ Разбиране на макроикономическите теории, модели и процеси като компонент на съвременната икономическа теория; ✓ Умения за ползване на организационната среда, на управленските структури и управленско решение, за повишаване на мотивацията и разрешаване на конфликти, разбиране на реалния механизъм на осъществяване на управленски процес; ✓ Разбиране на теоретичните постановки и умения за решаване на практически казуси с елементи на маркетингов микс; ✓ Разбиране на класическите статистически методи на анализ и основите на статистическата теория, умения за ползване на методологията на статистическите изследвания; ✓ Умения за икономически анализ, разбиране на икономическата теория и макроикономическите школи; ✓ Умения за ползване на основните понятия, разбиране на процесите и познаване на институциите в областта на финансите; ✓ Разбиране на теорията и методологията на счетоводството като информационна и контролна система; ✓ Умения за ползване на теоретичните и практически познания по етнология през българската народна култура в нейното историческо развитие; ✓ Използване и свободно боравене с понятията в туризма като: туристическа индустрия, историческо развитие, класификация, видове туризъм, географско разпределение, туристически ресурси, обекти за туристическо обслужване, съвременни тенденции и др.; ✓ Разбиране на теоретичните и практико-приложни аспекти на икономиката на туризма, умения за работа в системата „туристическа потребност - търсене - предлагане - ценообразуване - пазарно равновесие“; ✓ Умения за ползване на туристическата пространствена система, основните ѝ елементи, районите на туристическото търсене, транзитните райони и дестинациите; ✓ Разбиране на същността на туристическата анимация и развиване на умения за ползване на методиката на анимационна дейност при създаване на анимационни продукти; ✓ Прилагане на знанията за туристическите ресурси - природни и антропогенни, техния генезис, форма и структура им при изграждането на умения за разкриване на туристическите им
--	--

функции и използването им на национално ниво;
 ✓ Умения за използване на методологията на разработването на екскурзионни маршрути в областта на специализираните видове туризъм, прилагане на технологията на екскурзоводското обслужване;
 ✓ Умения за прилагане на изучения материал по ресторантьорство – създаване на ресторантьорския продукт, организация и управление на местата за хранене и владене на технологията на ресторантьорското обслужване;
 ✓ Умения за прилагане на знанията при изпълнение на различни задачи за оценка на качеството на туристическите услуги и конкуренция в туризма, умения за оценка и предлагане на качествен туристически продукт;
 ✓ Прилагане на знанията за балнео, СПА и Уелнес туризма, разбиране на особеностите на специфични туристически потребности и пазари, умения за създаване на СПА продукти;
 ✓ Разбиране на основите на управлението и ползване на похвати от стратегическото управление и социална психология в туристическия бизнес;
 ✓ Разбиране на теорията на международната търговия, пазарите и външотърговските операции на фирмите, познаване на движението на капитали и финанси;
 ✓ Умения за отчитане на капитала, на дълготрайните и краткотрайните активи, на разходите и приходите, на разчетите и съставяне на годишен финансов отчет на основата на счетоводното законодателство за малки и средни предприятия;
 ✓ Умения за влияние върху поведението на туристическите потребители и туристическия контингент, върху туристическото търсене и поведение;
 ✓ Разбиране на ролята, мястото и значението на материалната и духовната култура в развитието на съвременния туризъм;
 ✓ Разбиране на основни понятия свързани с дейността на централните и търговски банки;
 ✓ Практически умения за работа в основните звена на хотел, познаване на специфика на материалната база и на хотелиерския продукт, умения за организация и управление на хотелиерското обслужване;
 ✓ Разбиране на същността на туроператорската и агентска дейност, умения за класификация на туристически агенции и туроператори, познаване на особеностите на труда в туристическите агенции и туроператорите, разбиране на посредническата дейност в туризма, умения за организация на туристически пътувания с обща цена;
 ✓ Разбиране на туристическите политики и техните основни характеристики и носители, познаване на туристическата политика на България и ЕС;
 ✓ Умения за прилагане на знанията по алтернативни видове туризъм – ваканционен, спортно-развлекателен, лечебен, селски, хазартен, делови, събитиен и др. при разработване на специализиран туристически продукт;
 ✓ Умения за планирането на фирмената дейност, изготвяне на стратегията на развитие на туристическо предприятие – бизнес план на хотел/ресторант/атракцион;
 ✓ Разбиране на същността и пространствения обхват на селския и екологичен туризъм, използване на факторите за

	<p>развитие, природни и антропогенни ресурси за локализация на туристически поток и предлагане на съпътстващи земеделски дейности;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Умения за планиране на семейния бизнес, за осигуряване необходимите туристически ресурси, придобиване на необходими похвати за водене на счетоводството на фамиленото туристическо предприятие; ✓ Формира практически умения и способности за диагностициране и решаване на проблемите в организацията, свързани с управлението на човешките ресурси; ✓ Умения за работа с инструменти за планиране и управление на проекти.
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Организира дейността на туристическото предприятие; ✓ Познава стопанското устройство в страната и чужбина, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления, анализира факторите, които ги пораждат; ✓ Познава пазарните отношения, мястото и ролята на институциите, предприятията и лицата; ✓ Спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазва околната среда при изпълнение на служебните си задължения; ✓ Познава в детайли икономиката на туризма и пазара на туристически продукт - стоки и услуги; ✓ Познава особеностите и организацията на основните туристически предприятия; ✓ Познава и прилага технологията и механизмите на работа в хотел, ресторант и туристическа агенция/бюро; ✓ Познава особеностите в управлението на туристическите предприятия; ✓ Разчита, изготвя и попълва документи, свързани със туристически дейности и изискванията на документооборота в туристическото предприятие; ✓ Участва в разработването на бизнес план на предприятие - хотел, ресторант и туристическа агенция/бюро; ✓ Участва в разработването на планове за стратегическото и оперативното управление на предприятието; ✓ Участва в организирането и изпълнението на маркетинговата политика на предприятието – продуктова, ценова, дистрибуционна, комуникационна; ✓ Анализира проучването на туристическото търсене и предлагането на пазара на туристически продукт - стоки и услуги; ✓ Осъществява финансовата и инвестиционната политика в туристическо предприятие, съставя неговия баланс, владее техниката на счетоводната отчетност и борсовите операции; ✓ Познава принципите, методите, отчетните измерители и основните нормативни актове, които се използват от счетоводната отчетност в туризма; ✓ Познава структурата, функциите, дейността и имуществото на туристическото предприятие и следи за спазването на изискванията, свързани с документооборота; ✓ Познава структурата и организацията на хотел, ресторант и туристическа агенция/бюро, както и правомощията на длъжностните лица в тях, фирмената култура; ✓ Познава трудовото законодателство, разбира договорните

	<p>отношения между работодател и работник;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Осъществяване на кадровата политика на туристическата фирма и създава благоприятен микроклимат за работа и развитие на персонала; ✓ Ръководи и контролира работещите в туристическото предприятие и оценява качеството на извършената работа в съответствие с нормативните изисквания; ✓ Осъществява ефективна комуникация, умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа; ✓ Общува с подчинените, делегира правомощия, работи в екип и създава оптимален социално-психологически климат; ✓ Води преговори и сключва договори със своите контрагенти и осъществява устна и писмена комуникация с клиенти, партньори и доставчици на чужд език; ✓ Контролира процеса на попълване на документи; ✓ Рационално използва компютъризираните информационни и комуникационни системи за оптимизиране организацията на управление.
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УЧЕБНИ ПРАКТИКИ И ПРОИЗВОДСТВЕНИ СТАЖОВЕ</p>	<p>По време на своето обучение студентите имат възможност да проведат учебна практика в рамките на програма Еразъм+ на база на притежаваната от ВУАРР разширена Еразъм Харта и сключени междуинституционални споразумения с европейски висши образователни институции и партньорски организации. Студентите могат да участват в проект „Студентски практики“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“.</p> <p>Студентите имат възможности за провеждане на практическо обучение на база на сключени договори за сътрудничество между ВУАРР и работодателски организации, малки и средни предприятия, международни, национални, браншови или регионални организации и съюзи в областта на агробизнеса.</p>
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ</p>	<p>Завършилите могат да се реализират във всички сфери на туризма като икономисти, мениджъри, консултанти, собствен бизнес, съдружници във фирми и други:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ръководни и експертни кадри във фирмите по основните технологични направления и дейности в туризма с практико-приложен характер каквито са хотелиерството и ресторантьорството, туроператорската, агентска и транспортна дейност, туристическата анимация, интерпретация и екскурзоводска дейност; • функционални и линейни специалисти на експертни позиции в институционалното управление на туризма на национално, регионално и местно равнище и в неправителствени туристически организации; • консултанти по разработване и реализация на международни и национални проекти и програми в сферата на туризма; • съдружници в туристически фирми с участие на партньори от чужбина; • специалисти по туризма в държавната и общинската администрация; организатори на собствен туристически бизнес и др.